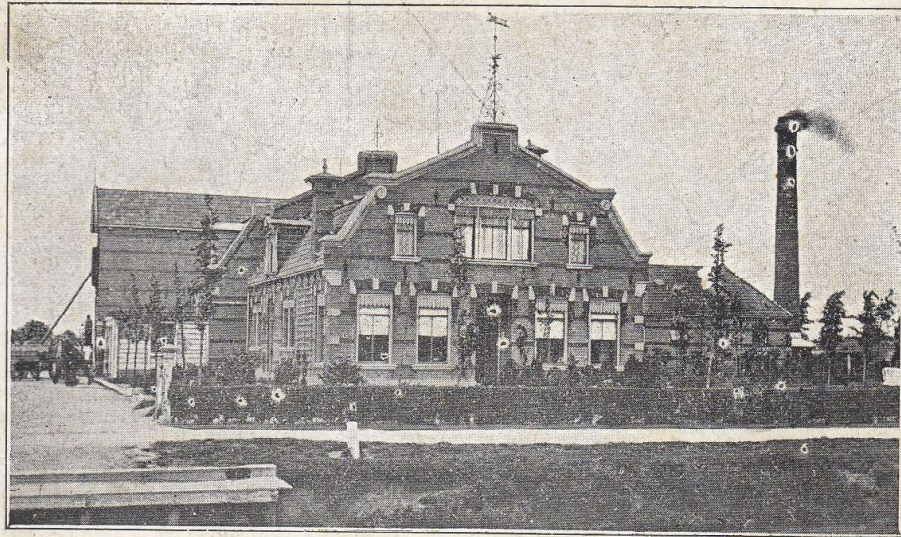

JAARVERSLAG

— VAN DE —

Coöperatieve Stoomzuivelfabriek

„Harich” te Balk.

1912/1913.

STOOMDRUK W. H. DE JONG, BALK.

Aan
de leden en Obligatiehouders van
de coöperatieve Stoomzuivelfa-
briek „Harich“ te Balk.

Mijnheeren!

Hierbij hebben wij het genoegen U het zestiende verslag „met rekening en verantwoording“ betreffende de toestand en werking onzer vereeniging te doen toekomen.

BALK, Juni 1913.

De beheerder:

N. R. KUPERUS.

Het Bestuur:

B. M. VAN DER GOOT.

B. H. VAN DER GOOT.

H. LUINENBURG.

Van de Leden.

Den 12 Mei 1912 bedroeg het aantal leden onzer vereeniging 156, melkende 1994 koeien (zie vorig jaarverslag). Van deze 156 leden overleed het lid Titte Stegenga, terwijl 11 leden met wettige redenen uit de vereeniging traden n. l. A. Louwsma, Erven A. IJ. Haarsma, Wed. Anne Wierstra, Wijbe Wierstra, A. Bokma, Th. Tjalma, J. R. Ottema, I. L. Mulder, Joh. A. van der Meer, H. Asma en B. Folkertsma.

Gedurende het loopende boekjaar traden 20 nieuwe leden toe n. l. D. Andela, W. Kampen, Fr. Wierstra, A. van der Goot, L. A. Wierstra, W. Cnossen, P. G. Roskam, P. Klijsma, J. Klijsma, P. Jongasma, J. Bajema, F. Haringsma, B. Bouwman, H. Couwenhoven, W. Ha-

ringsma, Wed. T. Stegenga, B. Stegenga, Arn. Homma, D. Wildeboer en Jan Brandsma.

De leden J. Tuinier, G. Boontje en R. Baukema verhuisden in de kom der vereeniging. De vereeniging telt thans 164 leden die aangaven 2000 koeien te zullen melken.

Van deze 164 behooren de navolgende 10 personen enkel tot de leden oprichters.

Naamlijst der leden-oprichters die momenteel nog lid zijn.

1	B. M. v. d. Goot.	6	H. Luinenburg.
2	B. H. v. d. Goot.	7	F. Deinum.
3	J. D. Tuinier.	8	IJ. Schaap.
4	S. Bouwstra	9	H. B. d Vries.
5	W. Boersma	10	A. Visser.

Lijst van Leden onzer Vereeniging.

NUMMER.	NAMEN DER LEDEN.	WOONPLAATS.	AANTAL KOEIEN.
1	D. Andela	Harich	22
2	B. H. van der Goot	"	45
3	Jan Dijkstra	"	25
4	W. de Jong	"	30
5	Y. A. Schaap	"	20
6	D. Hijlarides	"	32
7	M. Smerk	"	31
8	A. Visser	"	5
9	S. Bouwstra	"	30
10	H. B. de Vries	"	5
11	J. B. Baukema	"	1
12	J. B. v. d. Goot	"	25
13	Sj. Pelsma	"	1
14	Y. R. Swart	"	30
15	L. Duijf	"	3
16	Wed. W. Wierstra	"	8
17	W. Jongstra	"	5
18	E. Koopmans	"	30
19	B. D. Haarsma	"	29
20	W. Kampen	"	5
21	Wed. Buwalda	"	2
22	L. de Jager	"	2
23	R. Haringsma	"	2
24	G. de Wilde	"	2
25	Sipke v. Dijk	"	2
26	D. Homma	"	2
27	S. Falkena	"	30
28	D. Wildeboer	"	5
29	S. F. de Vries	"	22
30	W. Wierda	"	28
31	L. Hijlkema	"	2
32	A. Sonsma	"	4
33	A. van der Goot	"	6
34	H. v. d. Meer	"	3
35	P. Hijlkema	"	18
36	Wed. Keizer	"	15
37	W. Clossen	"	1

NUMMER.	NAMEN DER LEDEN.	WOONPLAATS.	AANTAL KOEIEN.
38	D. Wierstra	Harich.	17
39	Wed. W. Asma	"	2
40	Jelle Dijkstra	"	18
41	P. Thibaudier	"	15
42	G. Bouma	"	2
43	Freerk Wierstra	"	28
44	Sijmen van Dijk	"	1
45	W de Blauw	"	2
46	L. A. Wierstra	"	4
47	Wed. S. van der Goot	Wyckel.	28
48	T. S. Boersma	"	14
49	Gebr. Prins	"	24
50	Pieter Leffertstra	"	23
51	Jan van der Weg	"	4
52	H. Luinenburg	"	13
53	H. H. Postma	"	10
54	M. M. van der Goot	"	50
55	Tj. Hepkema	"	24
56	A. Knossen	"	20
57	S. Bosma	"	34
58	Gebr. Dijkstra	"	36
59	G. Boontje	"	7
60	J. W. Veldman	Ruigahuizen.	7
61	T. Zandstra	Sondel	7
62	S. L. Dooper.	Ruigahuizen.	25
63	F. Hoekstra	Sondel	2
64	J. D. Tuinier	"	30
65	B. M. van der Goot	"	50
66	H. Kramer	Ruigahuizen.	6
67	Rein J. Ottema	"	2
68	M. Mous	"	2
69	F. Deinum	Sondel	12
70	A. Jongstra	Wyckel.	3
71	D. M. de Vries	Sondel	8
72	D. L. de Jong	Ruigahuizen.	6
73	R. R. Ottema	Sondel	17
74	F. L. Folkertsma	"	23
75	H. Bosma	"	8

NUMMER.	NAMEN DER LEDEN.	WOONPLAATS	AANTAL KOEIEN.
76	B. Altena	Nijemirdum	1
77	Tiede Steginga	"	1
78	Tj. Bouwhuis	"	3
79	Pieter van der Wal	"	2
80	Coenraad Louwsma	Ruigahuizen	1
81	Joh. Kampen	"	1
82	A. Bouwhuis	"	20
83	F. Haringsma	Nijemirdum	1
84	F. van der Wal	"	3
85	Br. Hendriks v. d. Goot	Ruigahuizen	10
86	B. van der Zee	"	1
87	A. Samplonius	Nijemirdum	3
88	R. Slippens	Ruigahuizen	3
89	J. Otter	Nijemirdum	3
90	Kl. Postma	"	9
91	Jentje van der Meer	Ruigahuizen	12
92	W. Samplonius	Nijemirdum	1
93	Wed. H. J. Tieboel	"	20
94	A. L. Wierstra	"	10
95	T. Ligthart	Oudemirdum	3
96	W. Kooistra	"	1
97	H. Ploegstra	"	1
98	J. W. van der Goot	"	7
99	Rein Albada	"	7
100	D. E. de Vries	"	35
101	B. Bouwman	"	4
102	T. Schotanus	"	2
103	R. W. van der Goot	"	18
104	S. D. de Vries	Harich.	30
105	H. Sikkes	"	2
106	H. van Dijk	Oudemirdum	1
107	Wed. Titte Steginga	"	1
108	H. de Jong	"	1
109	A. ten Woude	"	9
110	G. Groenhof	"	8
111	H. Couwenhoven	"	1
112	B. R. Dijkstra	Nijemirdum	17
113	Feike Stegenga	Oudemirdum	2

NUMMER.	NAMEN DER LEDEN.	WOONPLAATS	AANTAL KOEIEN.
114	O. van der Goot	Oudemirdum	1
115	R. Baukema	"	26
116	D. Geertsema	"	20
117	H. J. Roelevink	"	3
118	W. S. Boersma	"	32
119	Simon Kok	"	1
120	W. van der Meer	Wijckel	30
121	R. Feenstra	"	2
122	B. Schram	"	1
123	J. Faber	"	10
124	A. Duijf	"	16
125	P. W. Lootsma	"	20
126	H. Haringsma	"	4
127	Joh. Albada	Balk	2
128	C. M. Bouwstra	Wijckel	30
129	F. Kok	"	16
130	Jan Schram	"	10
131	R. K. Hoekstra	"	28
132	A. Bergsma	"	9
133	W. Haringsma	"	1
134	L. Doornspleet	Balk	1
135	P. Rinkema	"	9
136	W. Haagsma	Ruigahuizen	9
137	J. H. Nauta	"	12
138	Jelte Wierstra	"	10
139	L. Dooper	"	23
140	H. Grouwstra	Balk	8
141	E. J. Hoekstra	Ruigahuizen	6
142	E. Boonstra	"	12
143	R. Sloterdijk	"	2
144	F. Grouwstra	"	1
145	Jac. Klijsma	"	3
146	Petrus Klijsma	"	3
147	J. Bajema	Wijckel	3
148	P. Jongsma	Ruigahuizen	1
149	S. B. Albada	Harich	35
150	K. A. Dijkstra	"	27
151	S. Hornstra	Balk	22

NUMMER.	NAMEN DER LEDEN	WOONPLAATS.	AANTAL KOEIEN.
152	M. Veldman	Harich	37
153	A. Boersma	"	30
154	J. M. Boukema	"	9
155	P. G. Roskam	"	2
156	L. Reinsma	Oudemirdum	15
157	Herre Roelevink	Harich	3
158	A. Tjaarda	"	18
159	D. Ettema	"	35
160	B. K. Schotanus	Oudemirdum	12
161	Th. de Koe		1
162	B. Steginga	Ruigahuizen	3
163	Arnoldus Homma		1
164	Jan Brandsma	Balk.	5
			2000

Bestuur.

Aangaande de samenstelling van het college van bestuur en commissarissen het volgende:

In de Mei vergadering werd het bestuurslid de heer B. H. van der Goot herkozen, terwijl eveneens de aftredende commissaris de heer A. A. Knossen, het pl. v. v. bestuurslid de heer Jan Dijkstra en de pl. v. v. commissaris de heer K. A. Dijkstra hun mandaat hernieuwd zagen. In de plaats van den Heer Th. Tjalma, vertrokken, werd als commissaris benoemd de heer R. W. van der Goot te Oudemirdum. Allen namen hun benoeming aan. De heer Tjalma werd schriftelijk bedankt voor de wijze, waarop door hem tijdens zijn commissarisschap de belangen der vereeniging werden gediend.

De rooster van aftreding is nu als volgt:

BESTUUR :	{	H. Luinenburg 1914
		B. M. van der Goot 1915
		B. H. van der Goot 1916
		Jan Dijkstra 1914
COMMISSARISSEN :	{	Joh. Albada 1914.
		R. W. van der Goot 1915
		A. A. Knossen 1916
		K. A. Dijkstra 1914.

Plaatsvervangers worden voor een dienstjaar gekozen.

Personeel.

Aangaande het personeel aan de fabriek werkzaam, zij het volgende vermeld:

De melkmeter S. Mous werd benoemd als kaasknecht aan een fabriek in Noord Holland, de weimeter Sibble Sjoerds als losse knecht aan de zuivelfabriek te Heeg, terwijl de monsternemer W. Asma een andere werkkring vond. Als weimeter werd aangesteld de leerling-kuiper

Jan Reuhman, in wiens plaats werd aangesteld Joh. Wijckelsma; in de plaats van W. Asma werd benoemd als monsternemer Willem Steginga te Oudemirdum, terwijl nog voor het verrichten van administratief werk als leerling-klerk werd aangesteld Gerrit Dijkstra te Balk.

Den machinist S. Haantjes en den 1sten kaasmaker Tj. Deinema mocht het gelukken het diploma F. N. Z. te behalen.

Ongevallen onder het personeel kwamen in het afgelopen jaar in het geheel niet voor, ook was de gezondheidstoestand geheel naar wensch. Ongesteldheid langer dan een paar dagen kwam niet voor, terwijl over 't algemeen het werk met loflijken ijver werd verricht.

Het personeel is in en buiten beroep verzekerd tegen de geldelijke gevolgen van ongevallen, geniet om de 8 dagen een vrijen dag, benevens een vrijen Zondag om de zes weken, terwijl tevens overuren worden uitbetaald, berekend naar het gewone weekloon, indien zomerdag meer dan 72 en winterdag meer dan 60 uren in de 6 dagen wordt gewerkt.

Verder ontvangt het personeel, uitgezonderd de vier oudsten, waarvoor eene afzonderlijke regeling is getroffen, — zie jaarverslag 1909—1910 — en met uitzondering van den Beheerder, een pensioen van vier gulden per week, het personeel draagt echter zelf $\frac{1}{3}$ in de kosten dezer verzekering bij. Genoemde verzekering is in overleg met de F. N. Z., „Federatieve Nederlandsche Zuivelbond” aangegaan met de Verzekerings Maatschappij „de Kosmos” te Zeist, vertegenwoordiger de heer A. Zijlstra te Leeuwarden.

Loonstaat van het personeel.

NAAM.	BETREKKING	LOON.
N. R. Kuperus	Beheerder	f 1800 p. jaar
J. de Mars	Assistent	" 17 p. w.
Tj. Deinema	1 ^e Kaasmaker	" 15 " "
H. Sijbrandij	1 ^e Botermaker	" 13,25 " "
Sj. Haantjes	Machinist	" 13,50 " "
L. Th. Venema	2 ^e Kaasmaker	" 12,50 " "
S. Jongsma	2 ^e Botermaker	" 10,50 " "
H. Jongsma	Centrifugist	" 11,00 " "
P. Wignand	Melkontvanger	" 10,50 " "
M. Dijkstra	Kuiper	" 11,00 " "
Kl. de Lange	2 ^e Melkontvanger	" 10,00 " "
H. de Jong	3 ^e Kaasmaker	" 9,25 " "
M. Schotanus	Koelknecht	" 9,25 " "
Joh. Kampen	Persknecht	" 9,25 " "
Pieter van der Wal	Melkmeter	" 9,00 " "
M. van Dijk	Persknecht	" 8,75 " "
R. Sjoerds	Losse knecht	" 8,25 " "
Wed. Sijsma	Pakhuisbediende	" 7,50 " "
F. Louwsma	Losse knecht	" 6,00 " "
B. Hoekstra	Klerk	" 6,00 " "
Sijb Sijsma	Leerl. machinist	" 5,00 " "
Gerrit Dijkstra	Leerl. klerk	" 3,00 " "
Jan Reuhman	Weimeter	" 5,00 " "
J. Wijckelsma	Hulp kuiper	" 2,00 " "
A. Noordwal	Melkcontroleur	" 12,00 " "
L. Boender	Melkmonsternemer	" 7,00 " "
Joh. Beuckens	"	" 7,00 " "
W. Steginga	"	" 4 00 " "

Ledenvergaderingen.

Er werden in den loop van dit boekjaar drie ledenvergaderingen gehouden, n.l. 10 Juli 1912, 2 Januari en 7 Mei 1913.

Vergadering 10 Juli 1912

Mededeelingen waaronder toelichting op het jaarverslag.
Vaststelling der balans en jaarrekening.

Gunning aan H. B. de Vries van het afval der karnemelk- en weiputten gedurende vijf jaren voor een jaarlijksche pachtsom van drie honderd gulden.

Gunning aan IJ. Roelevink te Oudemirdum van de melkriet Haijtsema, onder dezelfde conditiën als van Haijtsema voornoemd.

Vergadering 2 Januari 1913.

Aan de leden wordt medegedeeld, dat het aantal aangesloten fabrieken bij den Bond van Coöperatieve Zuivelfabrieken in Friesland thans 82 bedraagt, n.l. 72 boter en kaas en 10 boterfabrieken, door 11900 veehouders houdende 111000 koeien werd aan deze 82 fabrieken 368 millioen K.G. melk geleverd. De jaarrekening van 73 fabrieken werd met medewerking van het secretariaat nagezien.

Bij de 3 maandelijksche contrôle zijn thans 53 fabrieken aangesloten.

De plannen voor condensatie vorderden in zooverre, dat werd besloten een fabriek op te richten, zoodra de omstandigheden daarvoor gunstig zijn. Ruim 50 fabrieken verklaarden zich bereid tot deelname, onder deze 50 behoort ook onze fabriek.

De coöperatieve Zuivelbank werd opgericht en treedt 6 Juni in werking.

Aanvankelijk zijn 33 fabrieken, waarbij ook de onze, de twee Exportverenigingen, de Stremselfabriek en de Bond als leden toegetreden.

Het kaascontrôlestation Friesland, waarbij ook wij ons aansloten, is thans zoover met hare werkzaamheden

gevorderd, dat eenstemmigheid is verkregen over de onder contrôle te stellen soorten. Ook met de merken is men gereed, zoodat eerlang de inwerkingtreding tegemoet kan worden gezien.

Meergenoemd Kaascontrôle-station stelt zich ten doel het vetgehalte der kaas van de onder contrôle staande fabrieken tegenover de afnemers te garandeeren.

Voor dit doel wordt de kaas gerangschikt in klassen en wel:

GOUDA EN EDAMMER.

Klasse A volle melksche kazen met meer dan 45 % vet in de droge stof,

Klasse B kazen met meer dan 40 % vet in de droge stof, overeenkomende met minstens 2,25 % vet in de kaasmelk.

Klasse C kazen met meer dan 30 % vet in de droge stof, overeenkomende met 1,50 % vet in de kaasmelk.

Klasse D kazen met meer dan 20 % vet in de droge stof, overeenkomende met minstens 1.— % vet in de kaasmelk.

CHEDDAR EN CHECHIRE KAZEN

gemaakt van volle melk, of van melk met een vetgehalte van minstens 1.50 % en hoogstens 1.75 %

Op deze vergadering wordt verder besloten het bestaande roomzuurlokaal te veranderen, de oude roomtonnen af te schaffen en hiervoor roomzuurbassins in de plaats te nemen, besloten wordt een en ander in beton te maken, met tegelbedekking, terwijl vertind koperen bakken als binnenbakken zullen worden aangeschaft. Voor de richtige uitvoering wordt aan den heer S. Schaap, architect te Sneek het toezicht van bedoeld werk opgedragen.

Begrooting tweeduizend zes honderd gulden.

Veder wordt besloten voor de benoodigde gelden geen leening uit te schrijven, doch de exploitatie rekening gedurende ten hoogste drie jaar met $\frac{1}{3}$ van dit bedrag te belasten.

Vergadering 7 Mei 1913.

Ballotage van 15 Leden.

Behandeling van aanvragen om uittreding 10 leden.

Verkiezing bestuursleden en commissarissen zie rooster van aftreding.

Verkiezing eener commissie tot het nazien der jaarrekening; gekozen de heeren S. D. de Vries, Sijmen van Dijk en Jentje Dijkstra.

Uitloting van 18 Obligatiën Oude leening en 5 Nieuwe leening.

UITGELOOTE OBLIGATIËN.

Betaalbaar 10 November 1913.

Oude leening.

No.	.18	eigenaar	. .	Gebr. Prins.
"	28	"	. .	W. Boersma Balk.
"	38	"	. .	W. Boersma Oudemirdum.
"	57	"	. .	Melle v. d. Goot
"	149	"	. .	Mr. C. J. Tromp
"	157	"	. .	B. M. v. d. Goot.
"	173	"	. .	"
"	206	"	. .	"
"	228	"	. .	N. Miedema & Co.
"	314	"	. .	Egb. Veen & Co.
"	328	"	. .	Wed. T. Bouma.
"	351	"	. .	Mr. C. J. Tromp.
"	355	"	. .	"
"	361	"	. .	"
"	373	"	. .	Egb. Veen & Co.

No.	387	eigenaar	. .	Egb Veen & Co.
"	426	"	. .	Melle v. d. Goot
"	438	"	. .	Pieter Hijlkema

Nieuwe leening.

No.	14	eigenaar	. .	J. B. de Jong.
"	28	"	. .	T. Nauta.
"	65	"	. .	D. E. de Vries
"	115	"	. .	Mr. C. J. Tromp.
"	118	"	. .	"

Nog worden betaalbaar gesteld.

No.	42	eigenaar	. .	B. Folkertsma.
"	99	"	. .	I. L. Mulder.

Verder worden nog op deze vergadering eenige wijzigingen in het huishoudelijk reglement aangebracht.

Bestuursvergaderingen.

Gedurende het afgelopen boekjaar zijn er gehouden 14 vergaderingen van Bestuur en Commissarissen. Van het in die vergaderingen verhandelde vermelden wij het volgende. In de eerste plaats komen iedere maand als vaste punten van behandeling op de agende voor:

Notulen.
Opname kas en boeken.
Balans.
Inspectie.
Uitslag boterkeuringen.
Duurzaamheid melk.

Vergadering 15 Mei 1912.

Bespreking verpachting weiputten.

„ jaarverslag.

„ vergadering 19 Juni 1913.

Wijziging melkriet Wed. U. Otter

„ „ A. Haijtsema.

Aanwijzing afgevaardigden vergadering F. N. Z.

Vergadering 10 Juli.

gunning melkriet Haijtsema aan IJ. Roelevink.

„ „ Wed. Otter aan Tjeerd Otter.

Vergadering 7 Aug.

Bespreking kleedkamer voor het personeel.

Circulaire ziekte en ongevallenverzekering.

Verslag vergadering F. N. Z.

Vergadering 4 September.

Bespreking vertrek H. Stegenga.

Behandeling verzoek tentoonstellingsbestuur.
Bespreking aanschaffing rails.

V e r g a d e r i n g 2 O c t o b e r .

Teekenen register Coöperatieve Zuivelbank.

V e r g a d e r i n g 2 N o v e m b e r .

Bespreking verandering roomzuurlokaal.

„ aanschaffing melkzeefdoekjes.

V e r g a d e r i n g 4 D e c e m b e r .

Bespreking circulaire centrale werkgevers risicobank.

Verslag vergadering zuivelbank.

Agenda bondsvergadering.

„ exportvergadering.

Bespreking kwartaal contrôle.

V e r g a d e r i n g 2 4 D e c e m b e r .

Agenda ledenvergadering.

Bespreking herstel ketelfront.

Agenda exportvergadering.

Bezichtiging album der Exportfabriek.

V e r g a d e r i n g 2 J a n u a r i .

Benoeming afgevaardigden vergadering zuivelbank.

Gunning aan de firma Hettinga de leverantie van vier koperen roombakken voor f 1440 en aan Sijbe Visser de verbouwing van het roomzuurlokaal voor f 989.

V e r g a d e r i n g 2 2 J a n u a r i .

Bespreking verkoop roomtonnen.

Bespreking isolatie pakhuis.
 Verslag vergadering zuivelbank.
 Rapport Dokter over 't nazien der boeken.

V e r g a d e r i n g 18 Febr.

Bespreking brochure Frietema inzake Ledenkapitaal.
 Bespreking veranderingen in de fabriek.

V e r g a d e r i n g 19 M a a r t.

Instructies melkrijders.
 Loonregeling fabriekspersoneel.
 Aanschaffing roomkoeler.

V e r g a d e r i n g 16 A p r i l

Aanbesteding vervoer steenkool.
 Benoeming monsternemer.
 Agenda ledenvergadering.
 Bespreking aanschaffing ledenaandeelenboekjes.
 Agenda Exportvergadering en stremselfabriek.
 Bezichtiging van 't nieuwe roomzuurlokaal.

Evenals vorige jaren werden de vergaderingen van vereenigingen, waarvan wij lid zijn geregeld door twee of drie vertegenwoordigers bezocht. De vergadering van de F. N. Z. werd dit jaar in Enschede gehouden, waar onze vereeniging was vertegenwoordigd door twee bestuursleden, een commissaris en den beheerder.

L i d m a a t s c h a p p e n .

Onze vereeniging is aangesloten bij de volgende vereenigingen.

1 den B. v. C. Zuivelfabrieken in Fr. te Leeuwarden.

- 2 de Fr. C. Zuivelexportvereniging te Leeuwarden.
- 3 Het boter contrôlestation van de Fr. M. v. L. te Leeuwarden
4. Het Kaascontrôlestation Friesland v. d. B. v. C. f. te Leeuwarden.
- 5 de Coöp. Stremsel- en kleursel-fabriek te Leeuwarden.
- 6 de Coöperatieve Zuivelbank te Leeuwarden.
- 7 de Coöp. vereniging tot bereiding van melkproducten.
- 8 de O. R. V. uit den F. N. Z. te Amsterdam.

Exploitatie.

De resultaten van het bedrijf waren over 't afgelopen jaar gunstig. De prijzen zoowel van boter als kaas waren hoog, terwijl bij een gelijk aantal koeien ruim een half miljoen melk meer werd aangevoerd dan het vorig jaar. Ook de kwaliteit der boter en kaas was naar behooren, doordat de prijzen der volvette Cheddar kazen in 't begin van 't boekjaar nog al gunstig waren werd door ons een vrij groot kwantum (1198) van dit soort bereid. Op de bondsboterkeuring behaalden wij 65.81 punten als gemiddelde van 52 weken. Om voor een diploma in aanmerking te komen had dit 66 moeten zijn, het aantal malen dat wij beneden de 60 punten waren was 7 maal.

Het rangnummer der 82 bondsfabrieken was dit jaar 21. Het gemiddelde vetgehalte der melk was dit jaar 3.06%.

De verhouding van winter en zomermelk bleef al even slecht als vorige jaren; in de maand Mei (12 Mei-8 Juni) werd aangevoerd 851074 in de maand Jan. Febr. (19 Jan. tot 15 Febr. 203724 K. G.

Op 26 Jan. werd de kleinste hoeveelheid n. l. 6694 K. G. aangevoerd op 20 Mei de grootste n. l. 32063

K. G. Op het meest werd dus in den zomer bijna vijfmaal zooveel melk aangevoerd dan in den winter op het laagst. Dat zulks zeer ongunstig werkt op den middenprijs, ter vergelijking van den gemiddelden prijs van onze fabriek met die van andere zuivelfabrieken behoeft wel geen betoog.

Over 't geheele boekjaar werd ontvangen 7032698 K. G. melk waarvoor betaald f 369312.09.

De gemiddelde prijs bedroeg 5.25 cts. per K. G. melk.

Gefabriceerd werd 173596 K. G. boter à f 1.36¹ samen voor een waarde van f 236893 38.

64667 Gouda kazen	}	f 182021.78 ¹ / ₂
19129 Edam. "		
1748 Friesche Leidsche kazen		
1198 Cheddar fullcream		
310 " halfmeat		
8 Cheshire (21 full. cr.) 17 h. meat		
330 randjes kazen.		

Aan ondermelk en karnemelk werd verkocht voor een bedrag van f 4560.52

Aan korting van leveranciers (3°/₁₀₀) werd ontvangen f 505.59.

Zooals u verder uit het overzicht der gefabriceerde goederen blijkt werden nog al verschillende soorten kaas bereid.

Overzicht

VAN DE TOENAME DER LEDEN SEDERT DE OPRICHTING DER VEREENIGING, AANTAL GEHOUDEN MELKKOEIEN, AANTAL KG. MELK, GEM. PRIJS, VETGEHALTE ENZ.

	Leden aantal.	Opgegeven van leelen.	Verwerkte hoeveelheid melk.	Netto melkprijs.	Gemid. onkosten per K. G.	Gemiddeld vetgehalte in procenten	BEDRAG AAN MELKGELD BETAALD.
Bij oprichting 24 Febr. 1897	35	605	1301567				51,968 67 1/2
12 Mei 1898	48	869	4062762	3.75	0.52		152,346 81
" 1899	58	1070	4939681	4.23	0.49		209,440 54 1/2
" 1900	81	1340	5131079	4.41	0.53		226 580 07
" 1901	85	1390	5428247	4.36	0.52	2.94	237,009 30
" 1902	101	1593	6104175	4.30	0.51	3.00	262,374 73
" 1903	106	1632	5963056	4.05	0.49	3.03	267 895 88
" 1904	105	1593	5337525	4.29	0.54	3.05	229 057 30
" 1905	111	1601	5538151	4.55	0.54	3.04	251,847 90
" 1906	114	1600	6412865	4.78	0.54	3.04	306,422 69
" 1907	121	1775	6835188	4.47	* 0.65	3.08	305,720 59
" 1908	135	1955	7416693	4.42	* 0.71	3.08	327,831 67
" 1909	139	2013	7220374	4.97	* 0.73	3.07	358,613 54
" 1910	141	1940	7168289	4.85	* 0.71	3.11	347,442 48
" 1911	152	1992	6530962	5.53	* 0.76	3.10	361,429 07
" 1912	156	1994	7032698	5.25	* 0.77	3.06	369,312 09
" 1913	164	2000					

BOEKJAAR.

Bij de met sterretjes gemerkte laatste zes jaren is het rijloon gewoon onder de onkosten opgenomen
rijloon gem. 14 cts. per 100 K.G.

GEMIDDELDE WEKELIJKSCHE MELKPRIJZEN.

DATUM 1912/1913.		PRIJS PER K. G.	VETGEH.
Van 12 Mei	tot 18 Mei	4,57	2,98
" 19 "	" 26 "	4,50	2,93
" 26 "	" 1 Juni	4,45	2,98
" 2 Juni	" 8 "	4,47	2,99
" 9 "	" 15 "	4,48	3,00
" 16 "	" 22 "	4,53	3,04
" 23 "	" 29 "	4,45	2,98
" 30 "	" 6 Juli	4,53	2,99
" 7 Juli	" 13 "	4,69	3,02
" 14 "	" 20 "	4,77	3,03
" 21 "	" 27 "	4,82	2,98
" 28 "	" 3 Aug.	4,92	2,99
" 4 Aug.	" 10 "	4,95	2,95
" 11 "	" 17 "	5,01	2,97
" 18 "	" 24 "	5,11	3,06
" 25 "	" 31 "	5,16	3,13
" 1 Sept.	" 7 Sept.	5,45	3,12
" 8 "	" 14 "	5,58	3,21
" 15 "	" 21 "	5,57	3,16
" 22 "	" 28 "	5,62	3,10
" 29 "	" 5 Oct.	5,90	3,21
" 6 Oct.	" 12 "	5,76	3,17
" 13 "	" 19 "	5,90	3,26
" 20 "	" 26 "	6,22	3,46
" 27 "	" 2 Nov.	6,50	3,52
" 3 Nov.	" 9 "	6,35	3,43
" 10 "	" 16 "	6,27	3,38
" 17 "	" 23 "	6,30	3,37
" 24 "	" 30 "	6,62	3,42
" 1 Dec.	" 7 Dec.	6,54	3,38
" 8 "	" 14 "	6,57	3,40
" 15 "	" 21 "	6,55	3,38
" 22 "	" 28 "	6,69	3,41
" 29 "	" 4 Jan.	6,52	3,31
" 5 Jan	" 11 "	6,48	3,28
" 12 "	" 18 "	6,70	3,24
" 19 "	" 25 "	6,89	3,24
" 26 "	" 1 Febr.	6,78	3,17
" 2 Febr.	" 8 "	6,71	3,13
" 9 "	" 15 "	6,62	3,08

DATUM 1912/1913.		PRIJS PER K. G.	VETGEH.
Van 16 Febr.	" 22 Febr.	6,51	3,02
" 23 "	" 1 Maart	6,31	2,94
" 2 Maart	" 8 "	6,08	2,95
" 9 "	" 15 "	5,99	2,90
" 16 "	" 22 "	5,19	2,90
" 23 "	" 29 "	5,00	2,82
" 30 "	" 5 April	4,78	2,79
" 6 April	" 12 "	4,78	2,83
" 13 "	" 19 "	4,72	2,83
" 20 "	" 26 "	4,69	2,86
" 27 "	" 3 Mei.	4,74	3,03
" 4 Mei	" 10 "	4,85	3,12
" 11 "	" 12 "	4,68	2,98

Netto na aftrek der onkosten af- en bijschrijving,
storting in 't reservefonds, rijloon en verdere onkosten.

Gem. prijs per K.G. 5,25 cts.

Gemiddeld vetgehalte 3,06 %

Fabriekrekening.

<p>Aan leden en leveranciers voor 7032698 K.G. melk à 5,25 cts</p> <p>Aflossing 3500,00</p> <p>Renterekening 3221,15</p> <p>Onkosten 4758098</p> <p>Pensioenverzekering . 17009</p> <p>Spaarfonds 160,00</p> <p style="text-align: right;">Saldo 12 Mei 1913</p>	<p>173596 K.G. boter à 1,36</p> <p>64667 Gouda's</p> <p>19129 Edammers</p> <p>1748 Nagelkazen</p> <p>1198 Cheddar full cream</p> <p>38 Cheshire "</p> <p>10 " halfmeat</p> <p>330 randkazen</p> <p>Ondermelkrekening</p> <p>Korting Leveranciers</p>
<p>36931209</p> <p>5463222</p> <p>3696 1/2</p> <p>423981 27 1/2</p>	<p>23689338</p> <p>182021 78 1/2</p> <p>456052</p> <p>50559</p> <p>423981 27 1/2</p>

VOLLEDIGE BALANS.

BEZITTINGEN:		SCHULDEN.	
Terrein, Gebouwen en Inventaris	63000 00	Ledenkapitaal	13206 46
Belegd Reservefonds	1300 00	2 ^{de} Obligatieleening	12500 00
Friesche Coöp. Zuivelexportv.boter	10784 95	Hypoth. Bar ^{esse} V.d. Feltz	7500 00
Boter à detail	128 08	1 ^{ste} Obligatie leening	24000 00
Kaasrekening	7122 06	N. R. Kuperus	6000 00
Ondermelkrekening	294 82	Friesche Handelsbank	4970 75
Boerenleenbank Balk	313 77	" rente	59 67
Cassa	7534 42	Rente oude leening	796 00
2327 ½ K.G. boter à f 1,15 per K.G.	2676 62 ½	" nieuwe leening	344 00
3752 0,5 % Edammer à f 0,60 p. st.	2239 20	Spaarfonds	580 00
105 volvette " 1,20 " " " " "	126 00	Reservefondsrekening	1664 95
500 1 % Edammer " 0,70 " " " " "	350 00	Leden inleg bedrijfskapitaal	10115 00
1474 1 % Gouda's " 1,95 " " " " "	2874 30	Rente Leden kapitaal	468 25
48 vette Leidsche " 4,50 " " " " "	216 00	Leveranciersrekening 4/10	7718 25
16 " Friesche " 6,00 " " " " "	96 00	Mei 214301 K.G. melk	1619 52
51 magere Leidsche " 2,75 " " " " "	140 25	Leveranciersrekening 10/12	10022 91
157 volvette Goudsche " 3,50 " " " " "	549 50	Mei 47223 K.G. melk	36 96 ½
13 randje kazen " 1,00 " " " " "	13 00	Kaasgeld à 1,25 cts. per	
1325 K.G. boter grondstof, room	1523 75	K G. 801833 K G. melk	
Grondstof, melk	320 00	Saldo	
	101602 72 ½		101602 72 ½

Zooals U bekend is, was de oorspronkelijke schuld
bij de oprichting der fabriek f 60,000

In het jaar 1908 werd aan verbouwing en
uitbreiding besteed f 24 500

Samen . . . f 84,500

Van deze schuld werd tot heden afgelost f 34,500

Zoodat wij nog schuldig zijn aan Obligatie-
houders enz. f 50,000

N.l. 1ste Obligatieleening f 24.000

„ 2de „ f 12,500

Hypotheek Baronnesse Van der Feltz f 7,500

N. R. Kuperus f 6,000

Samen . . . f 50,000

Het reservefonds het vorige jaar groot f 25,00, is dit
jaar aangevuld met f 504,95 wegens vernieuwing van
het roomzuurlokaal is uit het reservefonds betaald
f 1340,00, zoodat het reservefonds thans op de balans
voorkomt voor f 1664.95.

OVERZICHT MELKLEVERING.

Van 12 Mei tot	8 Juni	851074	K.G. melk	f 38262,90
„ 9 Juni „	6 Juli	763324	„ „	f 34329,02
„ 7 Juli „	3 Aug.	739721	„ „	f 35520,33
„ 4 Aug. „	31 „	704003	„ „	f 35591,46
„ 1 Sept. „	28 Sept.	614253	„ „	f 34144,22
„ 29 „ „	26 Oct.	499596	„ „	f 29647,81
„ 27 Oct. „	23 Nov.	354768	„ „	f 22556,79
„ 24 Nov. „	21 Dec.	304962	„ „	f 20030,71
„ 22 Dec. „	18 Jan.	232964	„ „	f 15376,40
„ 19 Jan. „	15 Febr.	203724	„ „	f 13746,71
„ 16 Febr. „	15 Mrt.	363116	„ „	f 22449,32
„ 16 Mrt. „	12 Apr	599360	„ „	f 29549,94
„ 13 Apr. „	12 Mei	801833	„ „	f 38106,48
		7032698		369312,09

OVERZICHT GEFABRICEEERDE GOEDEREN.

D A T U M.	K. G. B O T E R	C H E S H I R E		G O U D A	E D A M.	F R I E S C H E N A G E I K A A S	C H E D D A R		R A N D K A Z E N	B E D R A G.
		F U L L C R E A M.	H A L F M E A T.				F U L L C R E A M.	H A L F M E A T.		
Aanwezig 12 Mei 1912	3692			3035	5493	40			8	12532 70
Van 12 Mei tot 8 Juni	19213 1/2			5389	4924	333		250	31	43411 14
" 9 Juni "	13171			4302	548	287		595	10	39864 74 1/2
" 7 Juli "	17779	21	17	6165	2229	373		75	36	40445 67 1/2
" 4 Aug. "	18225 1/2			6444	2025	319			34	40369 95 1/2
" 1 Sept. "	14930 1/2			6196		161		175	37	38725 19
" 29 "	12705 1/2			6330	7	21		103	25	33180 55
" 27 Oct. "	11050 1/2			4312		44			23	25291 41 1/2
" 24 Nov. "	9300			3992		12			16	22185 88 1/2
" 22 Dec. "	7009			3203		10			16	16978 62
" 19 Jan. "	5739			2579		16			10	15182 96 1/2
" 16 Febr. "	9209 1/2			4343		21			21	24994 45 1/2
" 16 Maart "	13873 1/2			6418	971	22			28	33770 56
" 13 April "	21389 1/2			4994	8425	129			31	43759 46 1/2
	177288	21	17	67702	24622	1788		1198	10	430693 32

Specificatie Onkostenrekening.

Provisie	1032 17
Kantoorbehoefden en administratiekosten	422 91
Tractementen en arbeidsloonen *	15916 81
Onderhoud gebouwen en gereedschap . . *	7832 18 1/2
Assurantie en belastingen	624 22
Olie, Carbid, machinekamerbehoefden . .	535 65
Vaten	2562 92 1/2
Vrachten	2266 34
Zout	1757 83
Kleursel, stremsel, nagels	1402 45
Linnen, katoen	788 71 1/2
Steenkool	2803 73
Schrobbers, boenders, dweilen enz. . .	183 37
Rijloon	9698 94
Diversen *	1513 49 1/2
	49341 74

49341,74

Af voor terug van melkcontrôle 773,40

48568,34

Af diverse onkosten terug 131,12

48437,22

Af voor verbouwing roomzuurlocaal 1340,00

47097,22

Bij voor verschuldigde onkosten 483,76
12 Mei 1912.

47580,98

Werkelijke Onkosten

Zie Fabrieksrekening.

* Het hoofd tractementen en arbeidsloonen dient derhalve verlaagd met f 773,40 voor van melkcontrôle ontvangen.

* Het hoofd onderhoud van gebouwen en gereedschap dient verlaagd met f 1340. Voor verbouwing roomzuurlocaal, daar dit bedrag uit de reservé is bestreden.

* Het hoofd diversen dient verlaagd met f 131.12 en verhoogd met f 483 76

12 Mei 1913.

64706 46	1706 46	63000 00	
	13206 46		13206 46
1300 00		1300 00	
3600 00	3600 00		
2000 00	2000 00		
500 00	13000 00		12500 00
3660 00		3660 00	
500 00	8000 00		7500 00
2000 00	26000 00		24000 00
	6000 00		6000 00
402 86	232 77	170 09	
52387 40	57358 15		4970 75
3175 05	1621 82	1553 23	
	580 00		580 00
369312 09	418160 62		48848 53
364352 16	383712 84		19360 68
430693 32	421562 07	9131 25	
228515 46	220877 99	7637 47	
15710 85 $\frac{1}{2}$	15582 77 $\frac{1}{2}$	128 08	
157715 25 $\frac{1}{2}$	150442 50 $\frac{1}{2}$	7272 75	
4800 79	4505 97	294 82	
491990 88	484456 46	7534 42	
49825 50	2244 52	47580 98	
1340 00	3004 95		1664 95
550 00	10665 00		10115 00
211 41	211 41		
333 48	333 48		
29991 36	30272 85		281 49
1000 00	1000 00		
4313 77	4000 00	313 77	
2678 87	2722 28		43 41
	505 59		505 59
2287566 97	2287566 97	149576 86	149576 86

Onderhoud van gebouwen etc.

Voor onderhoud van gebouwen en werktuigen is over het afgelopen jaar f 6492.18½ uitgegeven. Als voornaamste posten van onderhoud vermelden wij: voor een deel werd de verandering van het roomlokaal uit de exploitatie van dit jaar bestreden.

Een onzer ketels werd afgekeurd en moest van een nieuw brilstuk worden voorzien, een nieuwe stoompomp werd aangeschaft benevens een nieuw gisting apparaat, een nieuwe kuip op de spoelplaats, een nieuwe regenwaterbak inhoud 6000 liter, een nieuwe roompomp benevens een 100 tal kaasvaatjes; verder werd ten dienste van het personeel een kleedkamer bij de spoelplaats aangebouwd. Een en ander benevens het geregelde dagelijksche onderhoud, bracht nog al aanzienlijke kosten mede, echter meenden wij goed te doen gebouwen en werktuigen degelijk te onderhouden, daar nalatigheid in dezen op den duur schadelijk werkt.

Terrein, Gebouwen en Inventaris staan thans te boek voor f 63000.— Was bij het passeeren der acte van oprichting het ledental slecht 35 personen (melkende 605 koeien) 12 Mei 1913 telde onze vereeniging 164 leden (melkende tweeduizend koeien), zoodat we gerust van een enorme aanwinst van leden mogen spreken.

Juni, 1913.

Bestuur en Beheerder voornoemd.

Verslag
VAN DEN MELKCONTROLEUR.

Mijne heeren !

Zooals dat gewoonlijk gebeurt, brengt de Controleur ook een verslag uit over zijne werkzaamheden.

't Nuttige aan zijne werkkring verbonden, springt al dadelijk in het oog, als men de belangstelling, welke onverminderd voorkomt bij de leden, die geregeld eenige jaren achtereenvolgens hun vee geregeld lieten controleren, waarneemt.

Toch moet, hoewel verreweg het grootste deel der leden zich beijvert in het doelmatig toepassen van de controle, er steeds met meer nadruk op worden gewezen dat zij, wier voornemen het nog niet is daaraan mee te doen, door de middelen welke hen sedert jaren werden geboden en nog van de hand wijzen, hun levenstaak niet goed willen bekijken.

Dat moeten we een treurig verschijnsel noemen.

Waren zij eenige jaren terug niet bij machte het nut van deze zaak te vatten, mij dunkt dat de verbreiding van de idee, die het contrôle-wezen volkomen handhaaft, moest voor dezulken overtuigend blijken.

Rome, zegt het spreekwoord, is niet op één dag gebouwd, en daarmee vleien we ons ; achterblijvers willen niet altijd te laat komen.

Ik zal trachten U een beknopt overzicht van mijne werkzaamheden te geven, zonder U met onnoodige cijfers het hoofd te breken.

Het is U bekend dat J. Beuckens, L. Boender en W. Asma (laatsgenoemde heeft ons nu pas verlaten en in diens plaats is benoemd Willem Stegenga te Oudemirdum)

onder mijne leiding werkten, en naar ik meen en vertrouw, tot voldoening der leden.

Zelf bezocht ik de leden, aangesloten bij het F. R. S., waarin ik werd bijgestaan door J. Beuckens.

Mijn werk bestond en bestaat voornamelijk in het toezicht uitoefenen op de Contrôle, monsternemen, melkonderzoeken op vetgehalte voor de contrôle en voor de Coöperatie de kaasmelkmonsters, registers bijhouden voor de leden v. d. melkcontrôle en afschriften van het stamboek-vee voor het F. R. S.

Overigens zij nog vermeld dat ik meermalen leden, ook wel leveranciers, bezocht, wier duurzaamheidscijfer der melk zeer onvoldoende was.

Uit een en ander kunt U nagaan dat mijne taak goed opgevat, nog al eenige accuratesse eischt, aangaande de veelzijdigheid van al dat nauwkeurige werk.

OVERZICHT CONTROLE.

7 leden aangesloten bij de Stamboeks controle samen melkende 246 koeien.

40 leden aangesloten bij de controle die om de 21 dagen geschiedt, samen melkende 837 koeien.

11 leden, welke zelf de monsters namen, samen melkende 145 koeien.

In totaal 58 leden melkende 1228 koeien.

BEKNOPT OVERZICHT OPBRENGSTEN
 VAN RIEREN EN OUDERE KOEIEN MET UITEENLOOPENDE
 VERSCHILLEN IN HARE OPBRENDST.

	Vetgeh.	K ^o melk	Vetgr.	
Rieren met hoogste Opbrengst.	4.08	3225	131.729	De lactatie-periode is van allen vrij- wel evenredig.
	4.09	3070	125.715	
	4.24	2967	125.887	
Rieren met laagste opbrengst	3 ^o / _o	1119	33.576	
	3.33	1290	42.966	
	2.77	1415	39.237	
Oudere koeien met hoogste opbrengst.	3.03	8123	246.801	
	3.55	6979	248.283	
	2.92	6874	201.124	
Oudere koeien met laagste opbrengst.	2.81	1905	53.574	
	2.67	2591	69.339	
	2.62	2755	72.190	

Uit deze enkele cijfers, die U de zeer uiteenloopende productie-verhoudingen van het vee onderling aanduiden, blijkt, beslist dat er terdege met het voortboeren van best en minderwaardig vee, en de aanfok van die exemplaren, dient rekening gehouden te worden.

Er blijft in de aangegeven richting nog heel wat over om ook daarop nauwkeurig te letten.

Nog een woord tot besluit met betrekking tot de duurzaamheid der melk.

't Is gebleken, en we houden ons er des te meer van overtuigd, dat er heel veel gevallen, die men aanvankelijk niet wist aan te geven waaruit zij ontstonden, thans met veel succes worden voorkomen.

Voorkomen is beter dan genezen.

M. i. bestaat er gegronde reden dat door samenwer-

king van leden en Coöperatie veel verbetering zal worden verkregen wat betreft de kwaliteit van de te leveren melk.

De bewijzen hebben zulks reeds aangetoond.

M. H.! Ik eindig m'n kort verslag met de beste wenschen voor u, de Coöperatie en de melkcontrole.

A. NOORDWAL.

CONTROLEUR.

BALK, 26 Juni 1913.

Aan
de Leden der Coöp. Zuivelfabriek „Harich“
te Balk.

M. H.

Wij verrichtten heden de Jaarcontrôle van de boeken Uwer Vereeniging en gingen daarbij het volgende na:

- 1^e Over het 1^e half jaar werden de kwitanties vergeleken met de uitgaven;
- 2^e Over de maand 12 April — 12 Mei werden de ontvangsten voor boter en kaas gecontroleerd met de bewijsstukken;
- 3^e In het Melkboek werden enkele cijfers vergeleken met de oorspronkelijke aantekeningen, terwijl ook enkele berekeningen van melkprijzen werden gecontroleerd;
- 4^e Optelling der Grootboekrekeningen en van de Balans en Exploitatie-rekening; vergelijking der sluitposten met de hulpboeken en de bewijsstukken;

Daar wij alles in orde bevonden, hebben wij de Balans en Exploitatie-rekening per 12 Mei 1913 voor accoord geteekend en stellen U eveneens voor deze onveranderd goed te keuren en vast te stellen decharge van Bestuur en Beheerder.

De Ambtenaar v./d. Bond:
J. DOKTER.

De Commissie:
S. DE VRIES
SIEMEN VAN DIJK.
JENTJE DIJKSTRA.

Wilt gij melk van goede kwaliteit aan de fabriek leveren?

Gebruik geen houten emmers bij het melken.

Wasch steeds uw handen voor het melken.

Lever geen melk van zieke koeien.

Breng de melk nadat ze gemolken is direct buiten den stal.

Voer **voor** en **vooral** onder 't melken geen ingekuild gras en pulp.

Meng geen avond- en morgenmelk dooreen.

Gebruik steeds **heet water** bij 't schoonmaken der bussen.